

VOJNICI IZ BUKOVICE – PJEŠACI I KONJANICI U MLETAČKIM PREKOJADRANSKIM POSTROJBAMA U 18. STOLJEĆU

Lovorka ČORALIĆ
Hrvatski institut za povijest
Zagreb, Hrvatska

UDK: 355.1(450 Venezia) “17”
DOI: 10.21857/mnlqgcp2ey
Izvorni znanstveni rad
Prihvaćeno: 18. ožujka 2025.

Rad se zasniva na istraživanju izvornog gradiva pohranjenog u Archivio di Stato di Venezia (fond: *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*) u sklopu kojega su sadržani popisi postrojbi u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (pješaštvo i konjaništvo). Fokus istraživanja upravljen je na vojnike s područja Bukovice, a vremenski okvir raščlambe dokumenata obuhvaća 18. stoljeće. U radu se razmatra brojčani udio Bukovčana u rečenim postrojbama, njihovo uže zavičajno podrijetlo, kao i prisutnost u vojnim jedinicama prema pojedinim vremenskim odsječcima. Nadalje, predmet je istraživanja i trajanje njihove vojne službe, djelovanje vojnika iz istih obitelji, obnašanje nižih časničkih činova, kao i prosječna dob vojnika. U završnom dijelu rada utvrđuju se mjesta njihova popisivanja te donose sažeti podatci o pukovnijama unutar kojih su djelovali vojnici iz ovoga kraja. Na kraju rada donosi se, u tabelarnoj formi, popis svih do sada istraženih vojnika iz Bukovice u mletačkim profesionalnim kopnenim postrojbama.

Gljučne riječi: Bukovica, Mletačka Republika, vojna povijest, pješaštvo, konjaništvo, povijest 18. stoljeća.

UVOD I CILJ RADA

Ovaj je rad nastavak višegodišnjih arhivskih istraživanja problematike udjela Hrvata u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću. Konkretno je riječ o obradi popisa vojnika, dočasnika i časnika u profesionalnim jedinicama pješaštva (*Fanti Oltramarini*) i konjaništva (*Croati a cavallo, Cavalleria Croati*) koje su imale zapaženu ulogu u hrvatskoj i mletačkoj vojnoj povijesti zadnjega stoljeća ranog novovjekovlja. O toj je problematici autorica ovog teksta, samostalno ili u suautorstvu, napisala i objavila više znanstvenih radova. Pri tome su zasebno obrađivani pojedinci, visoki mletačkih časnici hrvatskoga podrijetla, ali i pojedine zavičajne skupine od sjevera Hrvatske do Boke kotorske i Albanije.¹ Na ovome je mjestu fokus istraživanja jedna od

¹ O zavičajnim skupinama hrvatskih vojnika u rečenim pješačkim postrojbama vidi opsežniji popis radova u tekstu Lovorke ČORALIĆ, *Vojnici iz neretvanskoga kraja u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama* (18. stoljeće), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 64, Zagreb – Zadar, 2022., bilj. 2, str. 110.

regionalnih vojničkih skupina – točnije pješaka i konjanika s područja Bukovice. To su naselja Bilišane, Bruška, Ervenik, Đevrske, Karin,² Kistanje, Kruševo, Medviđa, Mokro Polje, Obrovac, Pađene, Radučić i Žegar. Iako se uz ova naselja vezuje i manji broj zaselaka, ona u izvorima nisu spomenuta. Također, ni sva gore spomenuta bukovačka naselja nisu navedena kao mjesto podrijetla vojnika iz toga kraja te stoga nisu bila uključena u razmatranje.³

Rad je zasnovan na uvidu u fond Inquisitori sopra amministrazione dei pubblici ruoli, pohranjen u Archivio di Stato di Venezia (dalje u kratici: RI-ASVe-0715-Inquisitori ... pubblici ruoli), a u sklopu kojega su sadržani popisi satnija unutar pojedinih pješačkih i konjaničkih pukovnija *Fanti oltramaringi* i *Croati a cavallo* u 18. stoljeću, razdoblju za koje je navedeni arhivski fond sačuvan. U radu će se, tragom podatka iz rečenog fonda, prikazati i raščlaniti način bilježenja bukovačkih vojnika u vrelima, njihova brojnost i podjela na pješake i konjanike, udio pojedinih tamošnjih naselja u ukupnoj strukturi analiziranih vojnika, vremenski okvir unutar kojega se prati njihova zabilježba, početak i završni spomen spominjanja te činovi (ponajprije dočasnički) koje su obnašali. Nadalje, u raščlambi unutar rada sadržan je i pregled dobne strukture bukovačkih vojnika, opis njihovih tjelesnih značajki (stas, boja kose), opis konja koje su zaduživali pripadnici postrojbe *Croati a cavallo*, a u završnom dijelu teksta navode se mjesta popisivanja vojnika, kao i zapovjednici njihovih pukovnija. Ovdje je potrebno napomenuti da u radu neće biti obuhvaćeni članovi ugledne vojničke obitelji Mitrović (Mitrović Janković). Iako su podrijetlom iz Žegara u Bukovici, pretežit

² U izvorima se naselje spominje isključivo nazivom Karin, bez pojašnjenja je li to Donji ili Gornji Karin. Iako je, prema konzultaciji s kolegama znanstvenicima, ali i osobama iz toga kraja, dvojbeno nalaze li se oba Karina u Bukovici ili je Donji Karin dio Ravnih kotara, odlučili smo se, radi jedinstvenog spominjanja u izvorima, Karin svrstati u područje Bukovice.

³ O događanjima na području Bukovice u ranom novom vijeku, ponajprije vezano uz Obrovac te vojnu povijest toga kraja, vidi u nekim djelima: Gligor STANOJEVIĆ, *Dalmacija u doba Morejskog rata*, Beograd, 1962., passim; Gligor STANOJEVIĆ, *Jugoslavenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI – XVIII vijeka*, Beograd, 1970. passim; Seid M. TRALJIĆ, *Izvoz drva preko Obrovca krajem XVI. stoljeća*, *Radovi Centra JAZU u Zadru*, sv. 21, Zadar, 1974., 261 – 269.; Šime PERIČIĆ, *Obrovac kao trgovište*, *Radovi Zavoda JAZU u Zadru*, sv. 26, Zadar, 1979., 213 – 232.; Franjo DIFNIK, *Povijest Kandrijskog rata u Dalmaciji* (preveli Smiljana i Duško Kečkemet), Split, 1986., passim; Marko JAČOV, *Le guerre Veneto-Turche del XVII secolo in Dalmazia*, *Atti e memorie della Società Dalmata di storia patria*, vol. XX, Venezia, 1991., passim; Angelo de BENVENUTI, *Fortificazione venete in Dalmazia*, Mestre Venezia, 2006., 169 – 180.; Tea MAYHEW, *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*, Roma, 2008., passim; Josip VRANDEČIĆ, *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: Mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi*, Split, 2013., passim; Nikola MARKULIN, *Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718.*, doktorska disertacija, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2015., passim.

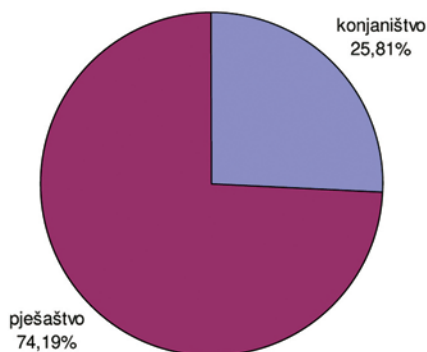

dio njihove vojne aktivnosti, ali i života, odvijao se u Ravnim kotarima. Također, o njima se priprema i zaseban rad u kojima će se nastojati osvijetliti i prezentirati vojna služba zaslužnika iz te obitelji. Isto tako, u radu nećemo na svim mjestima prilikom spominjanja određenih pojedinaca navoditi u bilješki broj svežnja, odnosno buste. Takav bi postupak u velikoj mjeri proširio rad, a svi potrebiti podatci o pojedincima, zajedno sa signaturama, bit će navedeni u prilogu na kraju rada.

RAŠLAMBA ARHIVSKOG GRADIVA

Vojnici iz Bukovice u ovim se arhivskim vrelima bilježe na jednoobrazan način, a to je slučaj i s ostalim popisima prekojadranskih pješaka i konjanika. Uz osobno ime i prezime te ime oca, navode se podatci o činovima (ako ih dotična osoba ima) te katkada dob i tjelesne značajke. Redovito se navodi mjesto popisa pojedine satnije, njihov zapovjednik te pukovnik koji je ujedno zapovijedao s više pripadajućih satnija.

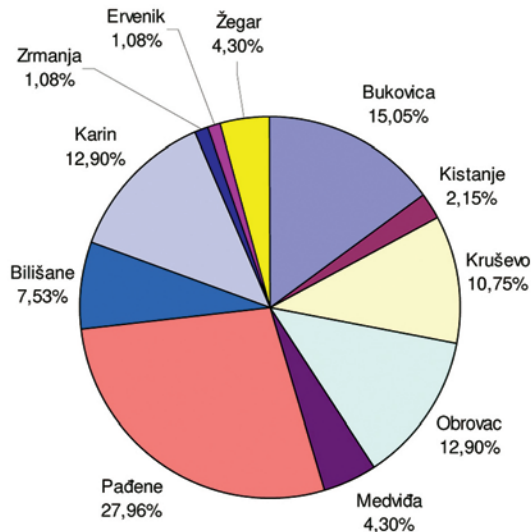
Ukupan broj vojnika iz Bukovice iz Bukovice iznosio je 93. Najčešće su zabilježeni kao pješaci, odnosno *Fanti oltramarini* (74,19 %), dočim na konjanike (*Cavalleria Croati*) otpada 25,81 % (vidi: Grafikon 1). Taj je omjer očekivan i uobičajen za profesionalne vojnike s istočnojadranske obale. Naime, znano je da su konjaničke postrojbe bile elitnije, financijski skuplje, iziskivale su već obučeno i iskusno ljudstvo, a brojčano je njihovih satnija i pukovnija u odnosu na pješake bilo znatno manje. Ipak, podatak da je četvrtina vojnika s područja Bukovice aktivno sudjelovala u konjaničkim jedinicama zorno posvjedočuje o važnosti ovoga kraja i tamošnjega stanovništva za uspostavu i djelovanje rečenih postrojbi kroz 18. stoljeće.

GRAFIKON 1. Postotni udio vojnika iz Bukovice u pješaštvu i konjaništvu

Važno je utvrditi i uže zavičajno podrijetlo bukovačkih vojnika (vidi: Grafikon 2). Prevladavaju vojnici iz sela Pađene (u izvoru: *Padjeni, Padjane*; 27,96 % od ukupnoga broja svih spomenutih naselja u Bukovici). Razlog tomu jest u činjenici da su iz Pađena, kao i iz nekih drugih manjih na području istočnojadranske obale, u posljednjim godinama opstojanja *Serenissime*, u profesionalnim, ponajprije pješačkim postrojbama, pripadnici teritorijalnih, odnosno lokalnih snaga, činili sastavni dio obrambenog ljudstva mletačkih stečevina. U primjeru Pađena jasno je da su bili novačeni istodobno, popisivani su u Mletcima na Silvestrovo 1796. godine i otuda njihova prevaga u sastavu vojnoga ljudstva iz Bukovice. Za zapažen dio vojnoga ljudstva iz ovih krajeva navedeno je da je njihovo podrijetlo Bukovica (*Bukovizza*; 15,05 %), dočim na vojnike iz Karina (*Carin*) i Obrovca (*Obrovazzo*) otpada po 12,90 %. Iz naselja Kruševo (*Crusevo, Crussevo*) potjecalo je 10,75 % vojnika, a iz mjesta Bilišane (*Bilisane*) taj postotak iznosi 7,53 %. Manjim postotnim udjelom vojnika u mletačkim prekomorskim pješačkim postrojbama zastupljeni su Medviđa (*Medvidja*) i Žegar (*Zegar*), a taj broj iznosi 4,30 %. Kistanje (*Chistagne, Chistane*) su participirale s 2,15 %, dočim se na vojnike iz Ervenika (*Ervenico*) i one označene općim nazivom Zrmanja (*Zermagna*)⁴ odnosi tek 1,08 % ovdje analiziranih vojnika.

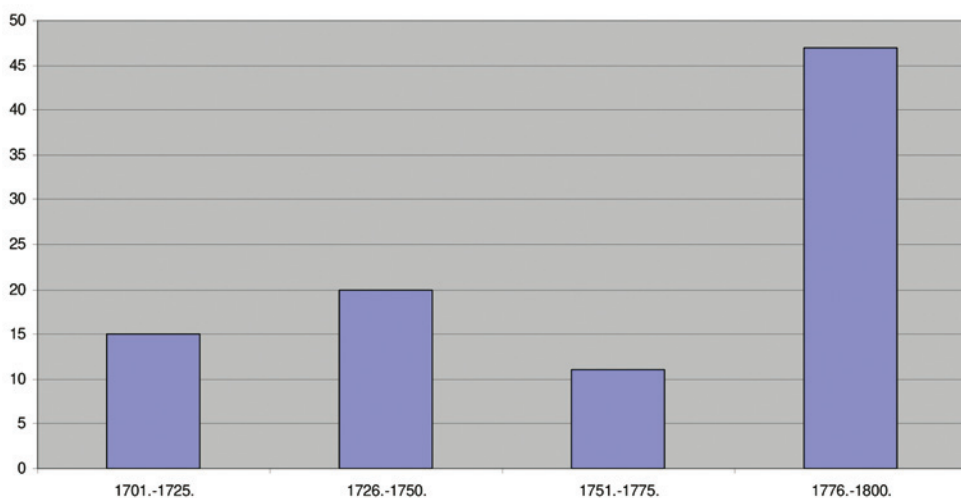

GRAFIKON 2. Udio vojnika iz bukovačkog kraja prema njihovu užem podrijetlu

⁴ Iako postoji naselje Zrmanja na području današnje Općine Gračac, vjerujemo da je u ovom slučaju popisani vojnici koji je zavičajem bio s područja toka rijeke Zrmanja.

Vremenski okvir ovoga istraživanja obuhvaća cijelo 18. stoljeće, a pri tome je pregledano i znanstveno obrađeno više od 60 % raspoloživog arhivskog gradiva što držimo da je dovoljan uzorak za raščlambu pojedinih sastavnica ove problematske teme (vidi: Grafikon 3). Unutar zadanog razdoblja, vojnici s područja Bukovice učestalo se spominju u prvom pratećem razdoblju (1701. – 1725.), vremenu unutar kojega se odvijao posljednji mletačko-osmanski rat (Drugi Morejski rat, 1714. – 1718.) te je tada nemali broj vojnika iz ovoga kraja participirao u mletačkim profesionalnim kopnenim postrojbama. I nakon rečenog rata brojčani udio ovih vojnika nije bio smanjen, štoviše u razdoblju od 1726. do 1750. godine bilježi porast u odnosu na prethodno razdoblje. Osjetniji pad opažamo promatrajući razdoblje od 1751. do 1775. godine da bi nakon toga (1776. – 1800.) porast broja vojnika iz Bukovice dosegao vrlo visoku razinu. Posebice se to odnosi na završno desetljeće opstojanja Republike Sv. Marka kada pod pritiskom revolucionarnih događanja u Francuskoj i Napoleonovih pohoda mletačke vlasti po posljednji puta mobiliziraju značajne vojne snage, među kojima su – pridodani profesionalnim postrojbama – aktivno bile zastupljene i cernide, odnosno pripadnici teritorijalnih snaga na njihovu zavičajnom području. Prethodno spomenuti primjer vojnika iz mjesta Pađene potvrđuje ovu pretpostavku.

GRAFIKON 3. Vremenski okvir bilježenja vojnika iz Bukovice u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama

Na osnovi raspoloživog uzorka moguće je utvrditi najstarije i najmlađe zabilježbe bukovačkih vojnika. Među prvima se, istoga dana i na istom mjestu, spominju konjanici Mijat Jovanov Paković iz Bukovice, Vučić Sekulin Sendović i Nikola Zelić iz Žegara (satnija kapetana Stojana Mitrovića, pukovnija Nikole Divnića, Zadar, 1709.). Tijekom Drugoga Morejskog rata, dakle u ranoj fazi 18. stoljeća, iz Bukovice su u istraživanim postrojbama zabilježeni konjanici Arsen Todorov Dimitrović s područja oko rijeke Zrmanje, Šime Ivanov Krstić iz Medvide (obojica u satniji kapetana Franje Buće, pukovnija Nikole Divnića, Mletci, 1715. – 1717.), a u istoj satniji prisutan je bio i Marko Ivanov Borojević iz Medvide (Zadar, 1716.). Iste je godine, ali u satniji bojnika Franje Benja (pukovnija Luje Detrika), popisanoj 1716. godine, djelovao i konjanički vojnik Radoje Vukosavov Lekulović iz Bilišana. Prethodno je spomenuto kako su u posljednjim godinama opstojanja *Serenissime* mletačke vlasti novačile nemali broj vojnika koji su osnovno bili pripadnici cernida, a tada su, radi prijeko potrebe, uključivani u sastav profesionalnog pješaštva. Najviše ih popisane bilježimo posljednjega dana 1796. godine (Mletci), a ponajprije su bili zastupljeni u satniji kapetana Nikole Bolice koja je djelovala u pukovniji Antonija Paravije. Izrijekom su to brojni vojnici iz mjesta Pađene: Todor Ilijin Buzalo, Damjan Jovin Crnjača, Petar Jankov Dragojević, Gligor Markov Ilić, Josip Lazin Ilić, Mitar Pavin Ilić, Pave Andrijin Ilić, Damjan Jakovljević Kuzman, Kuzman Jakovljević Kasum,⁵ Vasilj Ivanov Maras, Luka Vasiljev Oklopčić, Špiro Markov Oklopčić, Nikola Petrov Pelopčić, Petar Radin Pera, Jakov Markov Radaković, Stevan Jurjev Radunović, Miho Ristov Šolaja, Mijo Pavin Šošić, Marko Filipov Šveralj, Sričo Filipov Šveralj i Gligor Ostojin Tansa.⁶ Iste godine, istoga datuma i također u Mletcima, djelovala je i osobna pješačka satnija pukovnika Jurja Mitrovića. U njoj bilježimo nekoliko Bukovčana, a to su izrijekom Petar Krišanov Anić iz Kruševa i Gligor Stipanov Zelić iz Kistanja.

Vojnici iz Bukovice najčešće se u izvorima bilježe jednokratno, odnosno na osnovi raspoloživih izvora nije u svim primjerima moguće pratiti dulji kontinuitet njihove službe. Ipak, zahvaljujući relativno velikom uzorku, za neke vojnike opažamo kako su godinama, a ponetko i desetljećima, bili prisutni u mletačkim prekomorskim profesionalnim postrojbama. Dugim trajanjem vojne službe u pješaštvu ističe se (osobna satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje) Antun Radin Miletić iz Bukovice, prisutan od 1735. do 1756. godine, dakle preko dvadeset godina. Kroz više od deset godina službe možemo pratiti bukovačke konjaničke vojnike Ivana Radoševog Šolaju iz Pađena (1760. – 1774.; pukovnije

⁵ Ovdje je moguće da je popisivač isto prezime napisao na dva načina (Kuzman i Kasum).

⁶ Iz Karina je u istoj Paravijinoj jedinici bio prisutan i Špiro Damjanov Stegnjaja iz Karina.

Franje Buće i Antuna Duplančića) i Ivana Franjinog Vusića s područja Bukovice (1716. – 1728.; osobna satnija pukovnika Luje Detrika). Naposljetku, manje su godina u profesionalnim kopnenim snagama *Serenissime* zabilježeni konjanik Bože Marinov Reljić iz Bukovice (1711. – 1717.), pripadnik satnije kapetana Šimuna Nassija (pukovnja Nikole Divnića) te pješak Jure Rokov, sin Mitra iz Obrovca, djelatnik od 1789. do 1794. u pukovnijama Nikole Scutarija i Vicka Michielija Vitturija.

Prethodno smo napomenuli da radi opsežnosti gradiva u ovo razmatranje neće biti uključeni odvjetci obitelji Mitrović (Mitrović Janković). Stoga, kada je riječ o Bukovčanima koji su obnašali niže časničke činove, ovdje možemo spomenuti pješačke kaplare (*Caporal*) Pavu Andrijina Ilića iz Pađena (satnija kapetana Nikole Bolice, pukovnja Antonija Paravije, Mletci, 1796.) i Antuna Radinog Miletića (kaplar u osobnoj satnji pukovnika Josipa Antuna Fanfonje od 1743. do 1756. godine). Nadalje, pješački su narednici (*Sargente*) bili Janko Todorov Jurić iz Bilišana (osobna satnija bojnika vojske Petra Corponesea, 1727. – 1728.) i Špiro Damjanov Stegnjaja iz Karina (satnija kapetana Nikole Bolice, pukovnja Antonija Paravije, Mletci, 1796.).

Zapažamo kako su neki vojnici s područja Bukovice potjecali iz istih obitelji te bili u bliskim rodbinskim odnosima. Tako su, primjerice iz Kruševa bili braća Grgo (konjaništvo, osobna satnija pukovnika Antuna Duplančića, Zadar, 1774.) i Toma Miljanić (pješaštvo, satnija kapetana Marca Antonija Cristofolija, pukovnja Nikole Medina, Kotor, 1791.), dočim su Pave Ilić Andrijin i njegov sin Mitar iz Pađena zabilježeni istodobno u pukovnji Antuna Paravije 1796. godine.⁷ Isto prezime nose i zavičajem su iz istoga naselja (Kruševo) Andrija Šimin Anić (konjanik, satnija dopukovnika Franje Buća, pukovnja Šimuna Benje, Verona, 1750.) i Petar Krišanov Anić (pješač, osobna satnija pukovnika Jurja Mitrovića, Mletci, 1796.), zatim pješački vojnici iz Bukovice Antun Radin Miletić (pukovnja Josipa Antuna Fanfonje, 1735. – 1756.) i Petar Savin Miletić (ista pukovnja, Zadar, 1743.), Luka Vasiljev Oklopčić i njegov prezimenjak Špiro Markov, obojica iz Pađena i pripadnici često spominjane pukovnije Alessandra Paravije, kao i neki drugi vojnici zavičajem iz bukovačkoga kraja.

U primjeru vojnika iz Bukovice katkada, iako ne u svim slučajevima, bilježimo podatak o njihovoj dobi. Raščlamba uzorka kojim raspoložemo pokazuje da je njihova prosječna dob iznosila 27,5 godina što je odgovarajuće dobnoj strukturi onovremenih mletačkih profesionalnih vojnika, ponajprije pješaka koji su u

⁷ Istovremeno su u Paravijinoj pukovnji zabilježeni i Gligor Markov Ilić i Josip Lazin Ilić, ali njihovu međusobnu povezanost, kao i pobliže rodbinske odnose s prethodno spomenutim Ilićima, ne možemo iz ovog izvora pouzdano utvrditi.

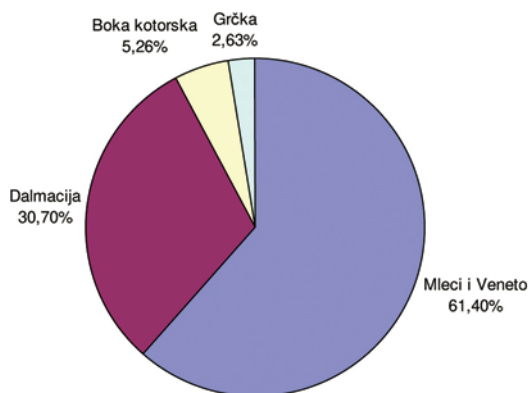
službu pristupali u mlađoj životnoj dobi u odnosu na konjanike. Vojnici koji su zabilježeni kao najmlađi (18 godina) bili su pješaci iz Medviđe Todor Nikolin Rožić (osobna satnija pukovnika Antuna Kumbata, Mletci, 1749.) i Vid Jurin Šarić (osobna satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje, Verona, 1743.), a tek je godinu dana od njih bio stariji Ive Tomin Torbica iz Bukovice (osobna satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje, Zadar, 1756.). Kao najstariji vojnici popisani su konjanik Ivan Franjin Vusić iz Bukovice, star 38 godina (osobna satnija pukovnika Luje Detrika, Treviso, 1724.) te pješaci Petar Josipov Markov iz Obrovca (43 godine, osobna satnija pukovnika Antuna Markovića, Krf, 1767.) i Petar Savin Miletić iz Bukovice (45 godina, osobna satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje, Verona, 1743.). Popisivači su vojnike, bez obzira na to iz kojega su kraja, najčešće opažali kao osobe srednjega rasta (*ordinario*). Vojnici iz Bukovice po tome se ne razlikuju od drugih, a iznimku čine dva vojnika niskoga rasta (*basso*), a to su već spomenuti pješaci Petar Savin Miletić i Ive Tomin Torbica. Visoki su bukovački vojnici (oznaka *alto*) bili konjanik Antun Markov Kordić (označen da je s područja Bukovice), pripadnik osobne satnije pukovnika Luje Detrika (Udine, 1741.), kao i više godina prisutan pješak Antun Radin Miletić (osobna satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje) i spomenuti konjanik Ivan Franjin Vusić. Boja kose također je jedna od tjelesnih značajki vojnika koju popisivači spominju, a također je (kao i stas) procjenjivana jednoobrazno. Stoga su bukovački vojnici ponajprije opažani kao smeđokosi (*castagno*), a iznimka su spomenuti konjanik Antun Markov Kordić (crvenokos – *rosso*) te također pripadnik postrojbe *Cavalleria Croati* Nikola Vujičin Savić iz Žegara, zabilježen kao crnokos (*nero*) u satniji bojnika Franje Buće, djelatnoj unutar pukovnije Luje Detrika (Zadar, 1725.). Naposljetku, u ovom odsječku istraživanja ukratko je potrebno spomenuti i kakve su (koje boje) konje zaduživali ovdje analizirani konjanički vojnici s područja Bukovice. Pri tome opažamo da nema posebnih brojčanih izdvajanja, odnosno prevage, te su gotovo istovjetnim omjerom zastupljeni dorati (*bai, baio*), vranci (*mor, moro*), sivci (*leard, leardo*) i riđani (*saur, sauro*). U primjeru jednoga od bukovačkih konjanika bilježimo, radi praćenja nešto duže vojničke karijere, i promjenu konja koje je zaduživao. Riječ je o konjaniku Ivanu Radoševom Šolaji iz Pađena koji je 1760. kao pripadnik satnije dopukovnika Antuna Duplančića (pukovnika Franje Buće, popisano u Bresciji) zaduživao vranca. Tri godine potom u istoj satniji i pukovniji njegov je konj bio čilaš, kao i 1774. godine, kada je popisano u Zadru u sastavu osobne satnije pukovnika Antuna Duplančića.

Profesionalne postrojbe *Fanti oltramarini* i *Croati a cavallo* bile su tijekom 18. stoljeća djelatne duž širega područja mletačkih stečevina u Venetu, Istri,

Dalmaciji, Boki kotorskoj i Grčkoj. Kao mobilne, bile su uvijek spremne na upućivanje na nove vojničke zadatke kako izravno vojne (u Drugom morejskom ratu) tako i one mirnodopske. Najučestalije ih bilježimo na području Mletaka i šireg područja Veneta, i to posebice u posljednjim godinama opstanka Republike sv. Marka (vidi: Grafikon 4). Taj je postotak, uzevši u obzir ukupan broj popisivanja jedinica duž mletačkih stečevina, iznosio znatnih, prevladavajućih 61,40 %. Osim Mletaka, odnosno uporišnog središta na Lidu, odakle su se pojedine pukovnije i satnije upućivale na zadana im odredišta, bukovački su pješaci i konjanici nešto učestalije zabilježeni u Veroni, dočim se u Bergamu, Bresciji, Cremoni, Palmanovi, Salòu, Trevisu, Udinama i Vicenzi spominju u znatno manjem broju primjera. Kada je riječ o Dalmaciji, ključu mletačkog održavanja prevlasti na Jadranu, Bukovčani su prisutni s 30,70 %. Prednjači onodobna dalmatinska prijestolnica Zadar, ujedno grad koji je tijekom cijele mletačke uprave nad istočnim Jadranom predstavljao njezino tamošnje glavno uporište te odakle je (sa šireg područja Zadra) potjecao najveći broj profesionalnih vojnika. Uz Zadar, u pojedinačnim se primjerima bilježe još i mletačka baza u Sutomiščici na otoku Ugljanu te otok Hvar. Maleni je postotni udio vojnika s područja Bukovice na drugim dijelovima mletačkih stečevina. Na Boku kotorsku (isključivo se spominje samo grad Kotor – glavni grad Mletačke Albanije) odnosi se 5,26 % vojnika, dočim je grčko područje (Krf) zastupljeno s 2,63 %.

Rečeni podatci u velikoj su mjeri sukladni općim pokazateljima prisutnosti hrvatskih vojnika duž mletačke *terraferme* i prekomorskih stečevina. Taj je pokazatelj, kao i prethodno raščlanjeni podatci, nedvojben dokaz kako su vojnici iz ovih krajeva činili sastavni dio hrvatskog vojnog korpusa u sastavu pješačkih i konjaničkih postrojbi Mletačke Republike.

GRAFIKON 4. Mjesta popisivanja vojnika s područja Bukovice

U završnome dijelu ovoga rada ukratko ćemo ukazati na vojne zapovjednike (pukovnike) unutar čijih su postrojbi djelovali ovdje analizirani pješaci s područja Bukovice. Neki od njih već su prethodno bili znanstveno obrađeni te ćemo na ovome mjestu uputiti na odgovarajuću literaturu. Za one čija je vojna biografija u postupku istraživanja, navest ćemo signaturu svežnjeva unutar fonda *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* u Archivio di Stato di Venezia.

Kada je riječ o pješačkim pukovnicima, uz spomenutog Jurja Mitrovića,⁸ izdvajaju se ugledni zadarski plemić Josip Antun Fanfonja,⁹ Petar Corponese, koji je potjecao iz obitelji talijanskoga podrijetla, ali je vojnom službom ponajprije bio vezan za Dalmaciju i Zadar,¹⁰ Kaštelanin Antun Kumbat,¹¹ trogirski plemić Vicko Michieli Vitturi¹² te Petar Alačević, odvjetak ugledne obitelji s područja makarskoga priobalja.¹³ Uz navedene, u Dalmaciji je, a također i u Zadru, djelovala i talijanska obitelj Paravia, čiji je odvjetak Antonio bio pukovnik u posljednjim godinama opstojanja Kraljice mora.¹⁴ Zapaženi su pješački pukovnici bili i neki Bokelji, kao i visoki časnici s područja Budve i širega područja Mletačke Albanije. Izrijekom su to, kada je riječ o zapovjednicima bukovačkih vojnika, bili pukovnici Tripun Vicko Burović iz Perasta,¹⁵ kotorski plemić Benedikt

⁸ Gradivo o djelovanju Jurja Mitrovića u činu pukovnika prekomorskih pješaka vidi u: RI-ASVe-0715-Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 454, 663.

⁹ Podrobnije o djelovanju Josipa Antuna Fanfonje u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u radu: Lovorka ČORALIĆ, Zadarski plemić Josip Antun Fanfonja – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi u 18. stoljeću, *Acta Histriae*, god. 30, sv. 4, Kopar, 2022., 909 – 932.

¹⁰ Gradivo o djelovanju Petra Corponesea u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 551 – 552.

¹¹ Podrobnije o djelovanju Antuna Kumbata, kao i ostalih pripadnika te obitelji u najvišim vojnim strukturama mletačkih prekomorskih pješaka vidi u radu: Lovorka ČORALIĆ, Maja KATUŠIĆ, Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 57, Zagreb – Zadar, 2015., 145 – 183.

¹² Podrobnije o djelovanju Vicka Michielija Vitturija, kao i ostalih pripadnika te obitelji u najvišim vojnim strukturama mletačkih prekomorskih pješaka vidi u radu: Lovorka ČORALIĆ, Nikola MARKULIN, Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 61, Zagreb – Zadar, 2019., 361 – 405.

¹³ Gradivo o djelovanju Petra Alačevića u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 460.

¹⁴ Gradivo o djelovanju Antonija Paravije u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 671.

¹⁵ Gradivo o djelovanju Tripuna Vicka Burovića u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 511 – 526.

Paskvali,¹⁶ Nikola Medin s područja Paštovića,¹⁷ vojni inženjer Antun Marković (zavičaj je budvansko-barsko područje),¹⁸ Crnogorci Marko Đikanović¹⁹ i Ivan Krapović (Ivan Maina)²⁰ te Nikola Scutari – visoki časnik zasigurno albanskoga podrijetla, ali životom i djelovanjem isključivo vezan za dalmatinsku sredinu.²¹

Nadalje, kada je riječ o konjaničkim pukovnicima, razvidno je da se nemalen broj odnosi na Zadrane, mahom pripadnike plemićkih obitelji koje su stoljećima davale kako visoke političke dužnosnike u gradskoj upravi tako i najviše časnike u mletačkim prekojadranskim kopnenim snagama. Izrijekom su to Šimun Benja,²² Lujo Detriko,²³ Šimun Nassi²⁴ te Šimun Pellegrini.²⁵ Nadalje, iz

¹⁶ Podrobnije o djelovanju Benedikta Paskvalija u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u radu: Lovorka ČORALIĆ, Nikola MARKULIN, Kotorski plemić Benedikt Paskvali (1704. – 1790.) – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi, *Acta Histriae*, god. 26, sv. 2, Koper, 2018., 393 – 428.

¹⁷ Podrobnije o djelovanju Nikole Medina u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka, kao i o drugim članovima obitelji Medin zapaženih u vojnoj službi vidi u radovima: Lovorka ČORALIĆ, Pukovnik mletačkih prekomorskih pješaka Juraj Medin (kraj 17. i početak 18. stoljeća), *Historijski zbornik*, god. 72, br. 1, Zagreb, 2019., 47 – 62; Lovorka ČORALIĆ, Paštovići u mletačkim prekojadranskim konjaničkim postrojbama (*Croati a cavallo*) 18. stoljeća sa posebnim osvrtom na časnike iz obitelji Medin, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 37, Zagreb, 2019., 99 – 117; Lovorka ČORALIĆ, Paštovski pukovnik Nikola Medin – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih snaga koncem 18. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 62, Zagreb – Zadar, 2020., 231 – 256.

¹⁸ Podrobnije o djelovanju inženjera Antuna Markovića u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Nikola MARKULIN, Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.) i njegova pješačka pukovnija, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 60, Zagreb – Zadar, 2018., 167 – 204.

¹⁹ Podrobnije o djelovanju Marka Đikanovića u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Crmničanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramaringi*), *Istorijski zapisi*, god. LXXXIII, br. 3-4, Podgorica, 2011., 63 – 86.

²⁰ Podrobnije o djelovanju Ivana Krapovića s područja crnogorske regije Maine u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća), *Arhivski zapisi*, god. XVIII, br. 2, Cetinje, 2011., 81 – 106.

²¹ Gradivo o djelovanju Nikole Scutarija u činu pukovnika mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 697 – 701.

²² Gradivo o djelovanju Šimuna Benje u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 770, 776 – 781.

²³ Podrobnije o djelovanju Luje Detrika u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 32, Zagreb, 2014., 99 – 129.

²⁴ Podrobnije o djelovanju Šimuna Nassija u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća), *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, god. IV., br. 5, Osijek, 2012., 7 – 31.

²⁵ Gradivo o djelovanju Šimuna Pellegrinija u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 826.

Šibenika je rođenjem bio ugledan plemić i konjanički časnik Nikola Divnić,²⁶ iz Trogira Juraj Radoš,²⁷ a sa splitsko-poljičkoga područja Antun Duplančić.²⁸ Naposljetku, u skupinu pukovnika koji su zapovijedali satnijama u kojima su zabilježeni Bukovčani, bilježe se još i Bokelji Tripun Gregorina²⁹ te Franjo Buća. Potonji je tijekom više desetljeća ostvario impozantnu vojnu karijeru obnašajući službu vrhovnoga zapovjednika hrvatskoga konjaništva na području Mletačke Dalmacije i Albanije.³⁰ Navođenje ovdje brojnih hrvatskih, ali i albanskih i crnogorskih časnika, upotpunjava, čini zapravo plastičniju sliku i predodžbu kako o bukovačkim vojnicima i njihovoj raspoređenosti unutar mletačkih pješačkih i konjaničkih postrojbi tako i o važnosti visokog hrvatskog časničkog kadra u profesionalnim snagama Mletačke Republike tijekom 18. stoljeća.

ZAKLJUČAK

Nastavljajući se na prethodna višegodišnja istraživanja udjela Hrvata u mletačkim profesionalnim prekomorskim postrojbama (pješaštvo – *Fanti Oltramarini* i konjaništvo – *Cavalleria Croati* ili *Croati a cavallo*), u ovome su radu u središtu istraživačke pozornosti bili vojnici s područja Bukovice. Raščlamba arhivskog gradiva pokazuje da su Bukovčani (ukupno ih je prema dosadašnjim istraživanjima zabilježeno 93) bili jedna od brojčano zapaženijih regionalnih skupina s područja istočnoga Jadrana, ali i njegove unutrašnjosti. Uz opću oznaku zavičajnog podrijetla Bukovica, izvori donose i podatke o vojnicima iz tamošnjih konkretnih naselja. Prevladavaju vojnici iz sela Pađene koji su osobito zastupljeni

²⁶ Podrobnije o djelovanju Nikole Divnića u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 54, Zagreb – Zadar, 2012., 125 – 145.

²⁷ Gradivo o djelovanju Jurja Radoša u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 826.

²⁸ Gradivo o djelovanju Antuna Duplančića u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 809.

²⁹ Podrobnije o djelovanju Tripuna Gregorine u činu pukovnika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Maja KATUŠIĆ, Kotoranin Tripun Gregorina (1719-1791) – pukovnik hrvatskih konjanika (*Croati a cavallo*), *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, sv. 55/2, Zagreb – Dubrovnik, 2017., 375 – 406.

³⁰ Podrobnije o djelovanju Franje Buća u činu zapovjednika mletačkih prekomorskih konjanika vidi u: Lovorka ČORALIĆ, Kotoranski patricij Franjo Buća – zapovjednik hrvatskoga konjaništva u mletačkim postrojbama u drugoj polovici 18. stoljeća, *Historijski zbornik*, god. 76, br. 1, Zagreb, 2023., 75 – 98.

koncem 18. stoljeća, kada je Mletačka Republika mobilizirala veći broj vojnoga ljudstva iz pojedinih naselja. Uz Pađene, u ovim izvorima nalazimo i vojnika iz sela Bilišane, Ervenik, Karin, Kistanje, Kruševo, Medviđa, Obrovac i Žegar, a u jednom je primjeru kao mjesto podrijetla navedeno područje uz rijeku Zrmanju. Bukovčani su u rečenim mletačkim postrojbama ponajprije bili pješaci, što je i očekivano s obzirom na brojčanu pretežitost kopnenih postrojbi u kojima su konjanici – iako prevažni za vojni sastav – ipak bili u manjini. Bukovački vojnici bilježe se najčešće samo u jednoj zabilježbi, odnosno samo u kratkom vremenskom razdoblju. Ipak, s obzirom na to da raspoložemo s relativno velikim uzorkom – neki su od njih su djelovali kao pješaci ili konjanici i kroz više desetljeća. Važnu ulogu u vojnoj povijesti Bukovice, ali posebice širega područja Dalmacije, imala je obitelj Mitrović (zavičajem iz Žegara). Njihovi su odvjetci, mahom nositelji časničkih činova, ovdje ukratko spomenuti, a radi opsežnosti arhivskoga gradiva o njima će se pripremiti zaseban rad. Izvori koji su ovdje predmet istraživačkog zanimanja donose, iako ne u svim primjerima, i podatke o tjelesnim značajkama vojnika. Razvidno je da su Bukovčani bili najčešće srednjega rasta i smeđokosi, a prosjek njihove životne dobio bio je 27,5 godina. Kao i drugi hrvatski vojnici, i ovi su pješaci i konjanici bili raspoređivani, prema procjeni i potrebi mletačkih vojnih vlasti, na širem potezu mletačkih stečevina, a to je uključivalo same Mletke i područje Veneta, ali i Dalmaciju, Boku kotorsku i Grčku. Naposljetku, a to je ujedno i završni dio raščlambe u ovom radu, zapovjednici postrojbi unutar kojih su djelovali Bukovčani bili su zapaženi časnici mletačkih prekomorskih postrojbi zavičajem iz Dalmacije i Boke kotorske.

Na kraju možemo zaključiti kako je istraživanje udjela vojnika iz Bukovice u mletačkim pješačkim i konjaničkim snagama tijekom 18. stoljeća još jedan u nizu potrebitih fragmenata koji dodatno pojašnjavaju zajedničku vojnu, ali i društvenu povijest između dvije jadranske obale. Zasigurno će dodatna istraživanja, zasnovana na uvidu u Archivio di Stato di Venezia i Državnom arhivu u Zadru, ovu problematsku temu proširiti i obogatiti novim saznanjima.

PRILOG:

Zbirni popis vojnika s područja Bukovice u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću³¹

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	mjesto	rod vojske	dob	stas	boja kose	konj	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i datum popisa	busta	bilješka
1	1	Anić, Andrija	Šime	Kruševo	konjanik				dorat	dopukovnik Franjo Buća	pukovnik Šimun Benja	Verona, 15.1.1750.	b. 775	
2	1	Anić, Andrija	Šime	Kruševo	konjanik				dorat	dopukovnik Franjo Buća	pukovnik Šimun Benja	Cremona, 27.2.1754.	b. 776	
3	2	Anić, Petar	Krišan	Kruševo	pješak					pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleci, 31.12.1796.	b. 663	
4	3	Antunović, Vid	Andre	Obrovac	pješak	24		srednjega rasta smedokos		pukovnik Ivan Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Zadar, 15.5.1734.	b. 578	Naknadno prekrizhen
5	4	Borojević, Marko	Ivan	Medvida	konjanik					kapetan Franjo Buća	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.7.1716.	b. 807	
6	5	Brajnović, Jakov	Luka	Kruševo	pješak					kapetan Dona Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7.7.1789.	b. 650	
7	6	Brkić, Krišan	Ivan	Kruševo	pješak					pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Zadar, 25.3.1792.	b. 651	
8	7	Brunić, Stipan	Ivan	Kruševo	pješak					pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Vicenza, 24.6.1794.	b. 652	
9	8	Buzalo, Todor	Ilija	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
10	9	Crnobora, Ilija	Ivan	Karin	pješak	28		srednjega rasta smedokos		pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Verona, 29.12.1748.	b. 587	
11	10	Crnjača, Damjan	Jovo	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
12	11	Čerpotić, Nikola	Kuzman	Bukovica	pješak	33		srednjega rasta smedokos		pukovnik Tripun Vicko Burović	pukovnik Tripun Vicko Burović	Cremona, 10.10.1762.	b. 520	
13	12	Dimitrović, Arsen	Todor	Zrmanja	konjanik					kapetan Franjo Buća	pukovnik Nikola Divnić	Mleci, 6.6.1715.	b. 807	

³¹ Vojnici se navode abecednim slijedom, a uz osnovne podatke (prezime, ime, ime oca), navode se satnije i pukovnije unutar kojih su djelovali (navedene su prema imenima njihovih zapovjednika), vojni čin, odnosno obnašanje specijalizirane službe, osobne karakteristike (dob, stas, boja kose), mjesto i datum popisivanja te signatura (broj svežnja, odnosno buste) unutar arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli u Archivio di Stato di Venezia. Za konjaničke vojnike navedena je i boja konja koje su zaduživali tijekom vojne službe.

14	12	Dimitrović, Arsen	Todor	Zrmanja	konjanik					kapetan Franjo Buća	pukovnik Nikola Divnić	Mleci, 22.4.1717.	b. 808	Naknadno prekrizen
15	13	Dragaš, Mijat	Miloš	Obrovac	pješak					kapetan Zorzi Scordilli	pukovnik Ivan Krapović	Kotor, 10.6.1770.	b. 633	
16	14	Dragojević, Petar	Janko	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
17	15	Gnjatović, Ivan	Stipan	Bilišane	pješak					kapetan Don? Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7.7.1789.	b. 650	
18	16	Grubić, Nikola	Dimitrije	Ervenik	pješak					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Zadar, 20.11.1753.	b. 634	
19	17	Gugleta, Stjepan	Ivan	Obrovac	pješak					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Zadar, 20.11.1753.	b. 634	
20	18	Ilić, Gligor	Marko	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
21	19	Ilić, Josip	Lazo	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
22	20	Ilić, Mitar	Pave	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
23	21	Ilić, Pave	Andrija	Padene	pješak / kaplar					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
24	22	Jelić, Mitar	Medo	Žegar	konjanik					dopukovnik Juraj Radoš	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824	
25	22	Jelić, Mitar	Medo	Žegar	konjanik					dopukovnik Juraj Radoš	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 1.7.1716.	b. 824	
26	23	Juričević, Jure	Pavao	Karin	pješak	19	srednjega rasta	smedokos		pukovnik Ivan Antun Fanfonja	pukovnik Ivan Antun Fanfonja	Zadar, 15.5.1734.	b. 578	Naknadno prekrizen
27	24	Jurić, Janko	Todor	Bilišane	narednik					bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 1.1.1727.	b. 552	
28	24	Jurić, Janko	Todor	Bilišane	narednik					bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 29.7.1728.	b. 552	
29	25	Jurjević, Jure	Marko	Kruševo	pješak					pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Zadar, 25.3.1792.	b. 651	
30	26	Kasum, Kuzman	Jakov	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
31	27	Kordić, Antun	Marko	Bukovica	konjanik	36	visok	crvenokos	vranac	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Udine, 6.6.1741.	b. 806	
32	28	Krstić, Šime	Ivan	Medvida	konjanik					kapetan Franjo Buća	pukovnik Nikola Divnić	Mleci, 6.6.1715.	b. 807	

33	28	Krstić, Šime	Ivan	Medvida	konjanik					kapetan Franjo Buća	pukovnik Nikola Divnić	Mleci, 22.4.1717.	b. 808	
34	29	Kuzman, Damjan	Jakov	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
35	30	Lekulović, Radoje	Vukosav	Bilišane	konjanik				čilaš	bojnik Franjo Benja	pukovnik Lujo Detriko	Zadar, 1.7.1716.	b. 801	
36	31	Lovrić, Sebastijan	Frane	Bilišane	pješak					kapetan Petar Medin	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 31.5.1793.	b. 652	
37	32	Lozanović, Maksim	Stanko	Karin	konjanik					pukovnik Šimun Nassi	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824	Naknadno prekršten
38	33	Lučić, Šime	Vid	Karin	pješak					pukovnik Ivan Antun Fanfonja	pukovnik Ivan Antun Fanfonja	Zadar, 15.5.1734.	b. 578	Naknadno prekršten
39	34	Malojević, Šime	Pave	Kistanje	konjanik				sivac	pukovnik Tripun Gregorina	pukovnik Tripun Gregorinac	Treviso, 19.9.1790.	b. 819	
40	35	Maras, Vasilj	Ivan	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
41	36	Markov, Petar	Josip	Obrovac	pješak	43	srednjega rasta	smedokos		pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Krf, 1.6.1767.	b. 649	
42	37	Matić, Šimun	Petar	Karin	konjanik				dorat	dopukovnik Franjo Buća	pukovnik Šimun Benja	Cremona, 27.2.1754.	b. 776	
43	38	Medaković, Ilija		Kruševo	pješak					kapetan Marko Đikanović	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 28.12.1748.	b. 550	
44	39	Mihović, Ante	Jure	Karin	pješak					bojnik Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Hvar, 14.9.1791.	b. 651	
45	40	Milačić, Bastijan	Todor	Obrovac	pješak					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Zadar, 20.11.1753.	b. 634	
46	41	Miletić, Antun	Rado	Bukovica	pješak	30	visok	smedokos		pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Zadar, 30.9.1735.	b. 579	
47	41	Miletić, Antun	Rado	Bukovica	pješak					pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Zadar, 15.3.1740.	b. 581	
48	41	Miletić, Antun	Rado	Bukovica	pješak / kaplar					pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Verona, 18.7.1743.	b. 583	
49	41	Miletić, Antun	Rado	Bukovica	pješak / kaplar					pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Mleci, 31.12.1745.	b. 584	
50	41	Miletić, Antun	Rado	Bukovica	pješak / kaplar					pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Verona, 29.12.1748.	b. 587	
51	41	Miletić, Antun	Rado	Bukovica	pješak / kaplar					pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Zadar, 14.6.1756.	b. 588	

52	42	Miletić, Petar	Sava	Bukovica	pješak	45	nizak				pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Verona, 18.7.1743.	b. 583	
53	43	Milković, Ugran	Nikola	Medviđa	pješak	20	srednjega rasta	smedokos			pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Mleci, 28.3.1747.	b. 585	
54	44	Miljanić, Grgo	Ivan	Kruševo	konjanik				vranac		pukovnik Antun Duplančić	pukovnik Antun Duplančić	Zadar, 5.7.1774.	b. 809	
55	45	Miljanić, Toma	Ivan	Kruševo	pješak						kapetan Marco Antonio Cristofoli	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7.10.1791.	b. 651	
56	46	Mioković, Jovan	Marko	Padene	konjanik				sivac		kapetan Antun Radnić	pukovnik Tripun Gregorina	Kotor, 1.8.1786.	b. 817	
57	47	Mlinar, Ivan	Jakov	Karin	pješak						pukovnik Petar Alačević	pukovnik Petar Alačević	Krf, 16.5.1779.	b. 460	
58	48	Novaković, Radica	Bušljeta	Bukovica	konjanik						pukovnik Juraj Radoš	pukovnik Juraj Radoš	Mleci, 3.6.1719.	b. 826	
59	49	Oklopčić, Luka	Vasilj	Padene	pješak						kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
60	50	Oklopčić, Špiro	Marko	Padene	pješak						kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
61	51	Oluić, Ivan	Milan	Bilišane	konjanik				dorat		pukovnik Šimun Benja	pukovnik Šimun Benja	Palmanova, 31.1.1750.	b. 774	
62	52	Oluić, Šimun	Nikola	Bilišane	pješak						pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Zadar, 25.3.1792.	b. 651	Naknadno prekrizhen
63	53	Opačić, Luka	Ilija	Bukovica	pješak						dopukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.8.1789.	b. 701	
64	54	Paković, Mijat	Jovan	Bukovica	konjanik						kapetan Stojan Mitrović	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807	
65	55	Pastuović, Šime	Toma	Kruševo	pješak						kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 6.5.1729.	b. 599	
66	56	Pelopčić, Nikola	Petar	Padene	pješak						kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
67	57	Pera, Petar	Rade	Padene	pješak						kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
68	58	Petrović, Nikola	Ivan	Bukovica	pješak						pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 9.11.1770.	b. 674	
69	59	Radaković, Jakov	Marko	Padene	pješak						kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
70	60	Radica, Petar	Nikola	Karin	pješak						dopukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.8.1789.	b. 701	

71	61	Reljić, Bože	Marin	Bukovica	konjanik					kapetan Šimun Nassi	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.3.1711.	b. 807	
72	61	Reljić, Bože	Marin	Bukovica	konjanik					pukovnik Šimun Nassi	pukovnik Šimun Nassi	Zadar, 15.6.1714.	b. 824	
73	61	Reljić, Bože	Marin	Bukovica	konjanik					pukovnik Šimun Nassi	pukovnik Šimun Nassi	Sutomišćica, 20.4.1717.	b. 825	
74	62	Rokov, Jure	Mitar	Obrovac	pješak					pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 7.1.1789.	b. 701	
75	62	Rokov, Jure	Mitar	Obrovac	pješak					dopukovnik Nikola Micheli Vitturi	pukovnik Vicko Micheli	Mleci, 29.9.1794.	b. 644	
76	63	Rožić, Todor	Nikola	Bukovica	pješak					pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 29.6.1748.	b. 550	
77	63	Rožić, Todor	Nikola	Bukovica	pješak	18	srednjega rasta	smedokos		pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Verona, 12.4.1749.	b. 550	
78	63	Rožić, Todor	Nikola	Bukovica	pješak	19	srednjega rasta	smedokos		kapetan Andrija Medin	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 28.3.1750.	b. 550	
79	64	Rudanović, Stevan	Juraj	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
80	65	Samardžija, Nikola	Pave	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
81	66	Savić, Ignjat	Milovan	Bukovica	konjanik	26				dopukovnik Lovro Radoš	pukovnik Šimun Pellegrini	Salò, 1.7.1746.	b. 826	Naknadno prekrižen
82	67	Savić, Nikola	Vujica	Žegar	konjanik	30	srednjega rasta	crnokos	dorat	bojnik Franjo Buća	pukovnik Luj Detriko	Zadar, 1.7.1725.	b. 802	
83	68	Sendović, Vučić	Sekula	Žegar	konjanik					kapetan Stojan Mitrović	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807	
84	69	Smuja, Petar	Sava	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
85	70	Stanišić, Pavao	Vid	Karin	pješak	25	srednjega rasta	smedokos		pukovnik Ivan Antun Fanfonja	pukovnik Ivan Antun Fanfonja	Zadar, 15.5.1734.	b. 578	Naknadno prekrižen
86	71	Stegnaja, Damjan	Jovo	Karin	pješak	20				kapetan Marko Đikanović	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 28.12.1748.	b. 550	Naknadno prekrižen
87	72	Stegnaja, Jure	Petar	Karin	pješak	23				kapetan Marko Đikanović	pukovnik Antun Kumbat	Mleci, 28.12.1748.	b. 550	
88	73	Stegnaja, Špiro	Damjan	Karin	pješak / narednik					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	

89	74	Šarić, Vid	Jure	Medvida	pješak	18	srednjega rasta	smedokos		pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Verona, 18.7.1743.	b. 583	
90	75	Šarlija, Luka	Antun	Obrovac	pješak					dopukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31.8.1789.	b. 701	
91	76	Šolaja, Ivan	Radoš	Padene	konjanik				vranac	dopukovnik Antun Duplančić	pukovnik Franjo Buća	Brescia, 14.9.1760.	b. 783	
92	76	Šolaja, Ivan	Radoš	Padene	konjanik				čilaš	dopukovnik Antun Duplančić	pukovnik Franjo Buća	Mleci, 25.6.1763.	b. 783	
93	76	Šolaja, Ivan	Radoš	Padene	konjanik				čilaš	pukovnik Antun Duplančić	pukovnik Antun Duplančić	Zadar, 5.7.1774.	b. 809	
94	77	Šolaja, Miho	Risto	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
95	78	Šošić, Lazo	Jandre	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
96	79	Šošić, Mijo	Pave	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
97	80	Šveralj, Marko	Filip	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
98	81	Šveralj, Sričo	Filip	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
99	82	Tansa, Gligor	Ostoja	Padene	pješak					kapetan Nikola Bolica	pukovnik Antonio Paravia	Mleci, 31.12.1796.	b. 671	
100	83	Torbica, Ive	Toma	Bukovica	pješak	19	nizak	smedokos		pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Josip Antun Fanfonja	Zadar, 14.6.1756.	b. 588	
101	84	Trnavac, Ante	Ivan	Obrovac	pješak					kapetan Jerolim Franjo Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Mleci, 31.12.1796.	b. 654	
102	85	Ugurlić, Petar	Lazo	Obrovac	pješak					pukovnik Petar Alačević	pukovnik Petar Alačević	Krf, 16.5.1779.	b. 460	
103	86	Unašić, Fran	Ilija	Obrovac	pješak					kapetan Marco Antonio Cristofoli	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7.10.1791.	b. 651	
104	87	Ušolja, Jovo	Lazo	Obrovac	pješak					kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 6.5.1729.	b. 599	
105	88	Višnjic, Ivan	Miloš	Bukovica	konjanik				vranac	kapetan Lujo Karlo Benja	pukovnik Lujo Detriko	Zadar, 1.3.1718.	b. 825	
106	89	Vulović, Ilija	Vulin	Bilišane	konjanik				čilaš	bojnik Franjo Benja	pukovnik Lujo Detriko	Zadar, 1.7.1716.	b. 801	
107	90	Vulović, Marko	Jovo	Obrovac	pješak					kapetan Mihovil Zavorović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 26.5.1779.	b. 599	

108	90	Vulović, Marko	Jovo	Obrovac	pješak					kapetan Mihovil Zavorović	pukovnik Marko Đikanović	Mleci, 20.9.1781.	b. 599	
109	91	Vusić, Ivan	Franjo	Bukovica	konjanik				sivac	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Zadar, 1.7.1716.	b. 801	
110	91	Vusić, Ivan	Franjo	Bukovica	konjanik				sivac	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Treviso, 9.4.1724.	b. 802	
111	91	Vusić, Ivan	Franjo	Bukovica	konjanik	38	visok	smeđokos		pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Treviso, 9.4.1724.	b. 802	
112	91	Vusić, Ivan	Franjo	Bukovica	konjanik		visok	smeđokos	dorat	pukovnik Lujo Detriko	pukovnik Lujo Detriko	Salò, 18.4.1728.	b. 803	
113	92	Zelić, Gligor	Stipan	Kistanje	pješak					pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleci, 31.12.1796.	b. 663	
114	93	Zelić, Nikola		Žegar	konjanik					kapetan Stojan Mitrović	pukovnik Nikola Divnić	Zadar, 1.5.1709.	b. 807	

IZVORI I LITERATURA

IZVORI:

Repubblica Italiana, Archivio di Stato di Venezia, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli (RI-ASVe-0715, Inquisitori ... pubblici ruoli)

LITERATURA:

- BENVENUTI, Angelo de, *Fortificazione venete in Dalmazia*, Mestre Venezia, 2006.
- ČORALIĆ, Lovorka, Crmničanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramarini*), *Istorijski zapisi*, god. LXXXIII, br. 3-4, Podgorica, 2011., 63 – 86.
- ČORALIĆ, Lovorka, Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća), *Arhivski zapisi*, god. XVIII, br. 2, Cetinje, 2011., 81 – 106.
- ČORALIĆ, Lovorka, Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (Cavalleria Croati), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 54, Zagreb – Zadar, 2012., 125 – 145.
- ČORALIĆ, Lovorka, Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća), *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, god. 4, br. 5, Osijek, 2012., 7 – 31.
- ČORALIĆ, Lovorka, Zadarski patricij Lujo Detriko (1672. – 1749.) – zapovjednik hrvatske konjice (*Cavalleria Croati*), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 32, Zagreb, 2014., 99 – 129.
- ČORALIĆ, Lovorka, Paštovići u mletačkim prekojadranskim konjaničkim postrojbama (*Croati a cavallo*) 18. stoljeća sa posebnim osvrtom na časnike iz obitelji Medin, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 37, Zagreb, 2019., 99 – 117.
- ČORALIĆ, Lovorka, Pukovnik mletačkih prekomorskih pješaka Juraj Medin (kraj 17. i početak 18. stoljeća), *Historijski zbornik*, god. 72, br. 1, Zagreb, 2019., 47 – 62.
- ČORALIĆ, Lovorka, Paštovski pukovnik Nikola Medin – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih snaga koncem 18. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 62, Zagreb – Zadar, 2020., 231 – 256.
- ČORALIĆ, Lovorka, Vojnici iz neretvanskoga kraja u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 64, Zagreb – Zadar, 2022., 109 – 132.

- ČORALIĆ, Lovorka, Zadarski plemić Josip Antun Fanfonja – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi u 18. stoljeću, *Acta Histriae*, god. 30, sv. 4, Koper, 2022., 909 – 932.
- ČORALIĆ, Lovorka, Katorski patricij Franjo Buća – zapovjednik hrvatskoga konjaništva u mletačkim postrojbama u drugoj polovici 18. stoljeća, *Historijski zbornik*, god. 76, br. 1, Zagreb, 2023., 75 – 98.
- ČORALIĆ, Lovorka, KATUŠIĆ, Maja, Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 57, Zagreb – Zadar, 2015., 145 – 183.
- ČORALIĆ, Lovorka, KATUŠIĆ, Maja, Kotoranin Tripun Gregorina (1719-1791) – pukovnik hrvatskih konjanika (*Croati a cavallo*), *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, sv. 55/2, Zagreb – Dubrovnik, 2017., 375 – 406.
- ČORALIĆ, Lovorka, MARKULIN, Nikola, Katorski plemić Benedikt Paskvali (1704. – 1790.) – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi, *Acta Histriae*, god. 26, sv. 2, Koper, 2018., 393 – 428.
- ČORALIĆ, Lovorka, MARKULIN, Nikola, Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.) i njegova pješačka pukovnija, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 60, Zagreb – Zadar, 2018., 167 – 204.
- ČORALIĆ, Lovorka, MARKULIN, Nikola, Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, sv. 61, Zagreb – Zadar, 2019., 361 – 405.
- DIFNIK, Franjo, *Povijest Kandijskog rata u Dalmaciji* (preveli Smiljana i Duško Kečkemet), Split, 1986.
- JAČOV, Marko, Le guerre Veneto-Turche del XVII secolo in Dalmazia, *Atti e memorie della Società Dalmata di storia patria*, vol. XX, Venezia, 1991.
- MARKULIN, Nikola, *Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718.*, doktorska disertacija, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2015.
- MAYHEW, Tea. *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*, Roma, 2008.
- PERIČIĆ, Šime, Obrovac kao trgovište, *Radovi Zavoda JAZU u Zadru*, sv. 26, Zadar, 1979., 213 – 232.
- STANOJEVIĆ, Gligor, *Dalmacija u doba Morejskog rata*, Beograd, 1962.
- STANOJEVIĆ, Gligor, *Jugoslavenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI – XVIII vijeka*, Beograd, 1970.

TRALJIĆ, Seid M., Izvoz drva preko Obrovca krajem XVI. stoljeća, *Radovi Centra JAZU u Zadru*, sv. 21, Zadar, 1974., 261 – 269.

VRANDEČIĆ, Josip, *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: Mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi*, Split, 2013.

Lovorka ČORALIĆ

SOLDIERS FROM BUKOVICA – INFANTRY AND CAVALRY IN THE
VENETIAN OVERSEAS UNITS IN THE 18TH CENTURY

SUMMARY

This paper follows up on the yearlong research of the Croatian-Venetian relations in the Early Modern Age, and in particular on the issue of the share of the Croats in military units of the Venetian Republic. The research rests on the insight into the material kept at the *Archivio di Stato di Venezia*, more precisely the holdings named *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*, which contains lists of units forming part of the Venetian overseas land units. The research focuses on the infantry (*Fanti Oltramarini*) and the cavalry units (*Cavalleria Croati, Croati a cavallo*), with specific interest in the soldiers from the Bukovica region. The research interval covers the entire 18th century, the period from which the material preserved for this research originates. Following the structure of the sources, or rather the available archival material, the share of soldiers from Bukovica in the mentioned units, their micro-local origin by settlement, as well as their share in military units by interval, have been meticulously studied. The research furthermore includes the study of the duration of their military service, soldiers from the same families, officer ranks (mainly the lower ones), as well as the average age of the soldiers. In the final part of the paper, the locations where the lists had been composed are defined, and data on the regiments in which soldiers from this area had taken active part summarised. Military commanders (colonels) who originated from Dalmatia and Boka kotorska are particularly stressed here. Tables at the end of the paper offer lists of all the so far researched soldiers from Bukovica in the Venetian professional land units.

Keywords: Bukovica; Venetian Republic; military history; infantry; cavalry; 18th century.